

יום חמישי, 03/08/2023

תרבות בנחת, גיליון 18

קהילת פרשנות ותרבות יקרה,

אז עכשיו אנחנו בעיצומו של הקיץ. חם, מזיעים, אבטיח, דמוקרטיה ושאר הקלישאות. אם יש בכס כאלו שהעולם האקדמי חדש להם, אולי אתם מנסים להתרגל להיפוץ הרעיון של החופש: בעוד אחרים מחכים לחופש כדי להפסיק לעבוד, אצלנו באקדמיה מחכים לו בכליון עיניים כדי להתחיל לעבוד. אז אני מקווה שכולנו, סגל וסטודנטים, מצליחים להתקדם במטלות הכתיבה שלהם – אבל מקווה גם שנדע לקחת פה ושם גם חופש אמיתי, במיוחד לאור מה שקורה סביבנו (לגבי לא ארחיב הפעם). גם אני הרשיתי לעצמי לקחת מרווח קצת יותר גדול – ארבעה שבועות מאז הניזולטר הקודם. ובכל זאת, לא מעט התרחש אצלנו גם בחודש יולי.

גולת הכותרת היתה, כמובן, הכנס החגיגי שקיימנו ביום שישי, 21 ביולי, במלאת 15 שנה להתמחות פסיכואנליזה ופרשנות בהנהגתו של פרופ' ענר גוברין. היה כנס מרשים ביותר הן בתוכניתו והן בכמות ואיכות הקהל שהגיע: בוגרות ובוגרים, תלמידות ותלמידים, וגם מהציבור הרחב המתעניין. הכנס התחיל בשיחה של ד"ר דורית למברגר עם ההיסטוריונית פרופ' פניה עוז-זלצברגר על ספר שתכננה לכתוב עם אביה, הסופר עמוס עוז, שהיה אמור לעסוק בקווי הדמיון והשוני שבין האמת ההיסטורית והאמת הספרותית. דורית נשארה על הבמה וסגל המרצים הבכיר של התכנית – פרופ' רוני מירון, ד"ר דרור ינון והח"מ – הצטרפו אליה לפאנל מיוחד שדן במפגש של כל אחת ואחד מאיתנו עם הפסיכואנליזה ובתרומתה לביקורת חברתית, תרבותית ופוליטית (פרופ' לירן רזינסקי היה אמור להשתתף אך חלה בקורונה. כן, זה עוד קיים). לאחר מכן שוחח פרופ' ענר גוברין עם הסופר דויד גרוסמן על עבודתו הספרותית. אותי תפס במיוחד החלק שבו גרוסמן סיפר כיצד במהלך הכתיבה הרגיש לא פעם כעס על דמויות שלתחושתו לא התמסרו לו. בניסיון להתמודד עם התחושה, הוא כתב מכתב לדמות ובו שטח את כעסיו כלפיה, ובהדרגה הבין שהיה זה הוא שלא התמסר לדמות. גרוסמן התייחס גם לאירועי השעה (ודבריו גם פורסמו בציבור לאחר מכן) והזהיר כי המשבר הנוכחי אינו דומה לפילוגי העבר, וגם הודה כי הוא מפחד מאד מהמצב. לא הכל הסכימו איתו, מטבע הדברים, אבל נראה לי שרבים (ובהם אני) הזדהו עם תחושת החשש העמוקה. את הכנס חתם מושב מיוחד שבו הציגו בוגרות ובוגרים רבים של ההתמחות ספרי עיון שנולדו מעבודות הדוקטורט שלהם. לצערי יכולתי לבחור רק באחד המפגשים, שהיה מצוין, אבל שמעתי תגובות נהדרות גם על המפגשים האחרים. בהפסקות הוצגו פוסטרים ובהם מחקרים שנערכים בתוכנית כיום. ועל הכל ניצחו ברוגע מעין ורוני יחד עם ד"ר יעל פרי-הרצוביץ, שגם הנחתה את האירוע כולו בנועם. אני יכול להעיד מקרוב על ההשקעה האדירה של שלושתן, יחד עם ענר, בהשקעה בכל פרט, ואמנם הארגון היה מושלם.

מה אגיד לכם? היה כנס נפלא מכל הבחינות. יצאנו עם מחשבות חדשות בכמה עניינים, הן אקטואליים והן תיאורטיים; פגשנו קולגות וחברות וחברים וותיקים; ונוכחנו בעוצמה האינטלקטואלית המיוחדת של "פסיכואנליזה ופרשנות" – שפעם קראנו לו "המסלול", עכשיו זו "ההתמחות", ובקרוב מאד, אנו מתכננים להכריז באופן רשמי וחגיגי על פתיחת מרכז מחקר בראשותו של ענר. אז ישר כוח גדול מאד לענר שמוביל את ההתמחות הזו כבר 15 שנה, ועוד היד נטויה.

במהלך אחת ההפסקות בכנס עשינו "לחיים" מאולתר לרגל אישור עבודת הדוקטורט של רן ספיר, שבדיוק התקבל באותו השבוע. כותרת העבודה היא "להיות או לא להיות", האם זאת שאלה לגיטימית בשיח הטיפולי? בהנחיית ד"ר דרור ינון יחד עם פרופ' נעם זהר מהמחלקה לפילוסופיה, ואני מקווה שהיא תעורר את ההדים שהיא ראויה להם. ברכות לרן!

ומזל טוב גם לבוגרת התוכנית שלנו, ד"ר יפעת דרורי, על הופעת הספר **אם תתן לי חלקי: מאפיינים נשיים בשירת האהבה של לאה גולדברג** בהוצאת כרמל. כל הכבוד ליפעת, שעיבדה את הדוקטורט לספר. וזו הזדמנות להזכיר שמבחינתנו אישור הדוקטורט הוא רק השלב הראשון בהשפעה על מעגלים אקדמיים וציבוריים רחבים יותר.

ועם הפנים קדימה, אני מקווה ששמתם לב לשני קולות-קוראים שיצאו לאחרונה ביוזמת סטודנטים: יעל איתי-פק ושוקי מאירוביץ יזמו קבוצת מחקר העוסקת ברגשות ממבט בין-תחומי. לפרטים אפשר לפנות אליהם: yael.itai.pak@gmail.com; shukim@gmail.com; בנוסף, עדי סגל יזמה סדנה מתודולוגית

בכותרת "אל הלא-מודע המתודולוגי", והקימה ועדה אקדמית אליה גייסה שני חברי סגל אקדמי ושני סטודנטים נוספים. תודה לעדי על היוזמה ועל ההובלה הנמרצת! וחשוב לי לחזור ולכתוב: אנו פתוחים מאד ליוזמות אקדמיות של הסטודנטים. לפעמים שואלים אותנו אם לא היה כדאי לארגן אירוע או פרויקט זה או אחר; התשובה היא בדרך כלל שכדאי, אבל הרי לא חסר לכם עומס בלימודים. ואם זה בא מאיתנו, זה עלול להיחוות כעוד מטלה. אבל אם זה בא מכם – אנחנו שמחים להירתם ולסייע הן בתקצוב והן בהכוונה אקדמית. אז נסו אותנו.

בנוסף, אני שב ומציע לכל המתעניינות/בחונכות בפרויקט "אידיאה" להירשם אצל רוני ארליך. מדובר בפרויקט שחושף תלמידות ותלמידי תיכון מצטיינים לחשיבה הביקורתית של מדעי הרוח, וזו הזדמנות עבורכם לתרום לדור הבא (וגם להשלים מעט הכנסה). מומלץ!

ואמנם אוגוסט עכשיו, אבל ההכנות לשנה הבאה בעיצומן. אני מקווה ששמתם לב לקורסים החדשים שהתוכנית מציעה בשנה הבאה. ד"ר נדב אפל ילמד קורס חווייתי בשדה הבין-תחומי של "לימודי סאונד": "לשמע קולות: איך חוקרים עם האוזניים?", יכיר לכם מחקרי קול בפילוסופיה, בסוציולוגיה, באמנויות ובפסיכואנליזה, וינסה ללמד אתכם להאזין. פרופ' תמר אלאור מהאוניברסיטה העברית מגיעה אלינו ללמד כמרצה מן החוץ, ותיתן סדנה חווייתית על "המפנה החומרי ויחסי חי-צומח-דומם", המיועדת למי שתוהה על ייחודו של המין האנושי בתוך הדברים שמקיפים אותו ושנוצרו על-ידו. ד"ר אלה קליק, הרכש החדש שלנו, תלמד קורסים על תיאוריות מבט וראייה לא אנושית, ועל תיאוריה של הדיגיטלי. ומי שחושש/ת מעולם של אלגוריתמים ודאטא ורוצה להבין טוב יותר את המקום של הפרט בעולם הזה, מוזמנת לקורס (באנגלית) של פרופ' לירן רזינסקי (יחד עם ד"ר דניסה קארה מהתוכנית למט"ח) על סובייקטיביות בעידן הדאטא והאלגוריתמים. וכל זה – מלבד הקורסים והסדנאות של המרצים הקבועים של התוכנית. אני מזכיר שיתקיים יום ייעוץ לעריכת המערכת ב-3 בספטמבר, ומודיע על יום ייעוץ נוסף ב-20 בספטמבר. הייעוץ מהווה חובה לסטודנטים משנים א-ג אבל מומלץ מאד גם לסטודנטים וותיקים יותר כדי לוודא מה מצבכם ושלא נשארו זנבות בירוקרטיים בדרך. ההרשמה לייעוץ [כאן](#).

אנצל את ההזדמנות לעדכן במצבנו בקליטת התלמידים לשנה הבאה. הוועדה לתואר שני והוועדה לתואר שלישי של התוכנית ראינו מספר רב של מועמדות ומועמדים לשנה הבאה. המצב כרגע הוא שלתואר השלישי כל המקומות כבר התמלאו, ואילו בתואר השני עדיין יש מקום. מוזמנות ומוזמנים להפיץ את הבשורה...

ועכשיו באמת נצא קצת לחופש. אני מאחל לכולנו להצליח למצוא ב"חופש" הזה גם זמן ופנאי נפשי לכתיבה. והניזולטר יחזור אינשאללה בתחילת ספטמבר.

להתראות,

חזקי